

**Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і
дизайну імені Михайла Бойчука**

Факультету декоративно-прикладного мистецтва

Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕНДЕРНА КУЛЬТУРА В МИСТЕЦТВІ

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень «Доктор філософії»
Галузь знань	02 Мистецтво
Спеціальність	023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Спеціалізація	
Освітня програма	ОПП «образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
Статус дисципліни	обов'язкова, цикл науково-теоретичної підготовки
Курс/Семестр	2 курс (І семестр)
Кількість кредитів ЄКТС	90 (3 кредити)
Розподіл за видами занять за годинами навчання	Лекції (20)
	Семінарські (10)
	Самостійна робота (40)
Форма підсумкового контролю	залік (ІІІ семестр)
Викладач	Канд. мистецтвознавства, доцент кафедри ММО Сосік О. Д.
Контактна інформація викладача	Корпоративна пошта – sosik_o@kdidpamid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	https://kdidpamid.edu.ua/academy/navchannya/dystanczijne- navchannya
Дні занять	Згідно розкладу
Консультації	Відповідно до графіку консультацій

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Зміст дисципліни. Перелік тем: Тема 1. Гендерні аспекти в мистецтві. Тема 2. Жіночі образи в мистецтві: історичний контекст. Тема 3. Образ чоловіка в мистецтві та його зміни. Тема 4. Гендерні стереотипи в популярній культурі та медіа. Тема 5. Гендерна ідентичність та її відображення в сучасному мистецтві. Тема 6. Феміністичне мистецтво: рухи, течії, ідеї. Тема 7. Роль гендеру в традиційних народних мистецтвах. Тема 8. Гендер і тілесність у перформанс-мистецтві. Ключові слова: гендер, мистецтво, культура, жіночий образ, чоловічий образ. Роль та місце дисципліни у системі підготовки; формує компетенції в оцінюванні ролі культурних наративів у створенні нерівності та формуванні соціальних стереотипів через мистецькі форми (образотворче мистецтво, кінематограф, література тощо); дозволяє дослідникам аналізувати, як гендерні аспекти впливають на художню творчість, канонізацію мистецтва та формування естетичних цінностей; допомагає опанувати нові підходи до вивчення сучасних тенденцій, таких як постфемінізм, квір-естетика та інтерсекційний підхід, що розширює традиційні рамки аналізу.
Мета та завдання дисципліни	Метою навчальної дисципліни «Гендерні питання в мистецтві» полягає у формуванні цілісного уявлення про вплив гендеру на художню творчість, мистецьку критику та культурні практики. Усвідомлення соціокультурної ролі мистецтва як інструменту боротьби з дискримінацією упосліджених груп та простору для реалізації гендерної рівності. Розвиток критичного мислення через аналіз мистецьких явищ з позицій гендерної рівності. Формування етичного підходу до створення і сприйняття мистецтва в контексті ідей інклюзивності та боротьби зі стереотипами. Основні завдання навчальної дисципліни: • надання методологічних інструментів для аналізу культурних і мистецьких феноменів з урахуванням гендерного аспекту; • формуванню поваги до різноманіття та інклюзії, що відповідає принципам сучасної наукової етики;

	• формування критичного мислення, аналітичних навичок та розуміння соціокультурних контекстів, що впливають на створення, сприйняття та інтерпретацію мистецьких творів. Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання: Знати: • визначення понять «гендер», «гендерна ідентичність», «гендерна рівність», «гендерна дискримінація»; • роль гендеру в історії мистецтва, зокрема позицію жінки як митця і об'єкту зображення, гендерну нерівність у художньому каноні; • взаємозв'язки між гендером і мистецтвом; • генезу формування в різних культурах зображення чоловічого та жіночого гендеру; • феміністський аспект критики мистецтва, квір-теорію та інтерсекційні підходи в аналізі культурних явищ. Вміти: • аналізувати художні твори крізь призму гендеру, зважаючи на соціокультурний контекст; • ідентифікувати гендерні стереотипи та їхній вплив на створення і сприйняття мистецтва; • використовувати гендерну оптику для проведення дослідницьких проєктів або написання аналітичних статей про мистецтво; • інтегрувати знання з гендерних студій, історії мистецтва, соціології та культурології для цілісного бачення проблеми.
Передумови вивчення дисципліни	Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.
Програмні компетентності	
Інтегральні компетентності	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетенції (ЗК)	ЗК 01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору із

	дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Фахові компетенції спеціальності (СК)	СК 05. Здатність інтегрувати знання з різних галузей, застосовувати системний підхід та враховувати правові, етичні та Інші аспекти під час розв'язання мистецьких задач та проведення досліджень.

Структура навчальної дисципліни:

Назва модулів і тем	Кількість годин			
	усього	лек	сем	срс
Тема 1. Гендері аспекти в мистецтві.	7	2		5
Тема 2. Жіночі образи в мистецтві: історичний контекст.	16	4	2	10
Тема 3. Образ чоловіка в мистецтві та його зміни.	14	2	2	10
Тема 4. Гендерні стереотипи в популярній культурі та медіа.	7	2		5
Тема 5. Гендерна ідентичність та її відображення в сучасному мистецтві.	14	2	2	10
Тема 6. Феміністичне мистецтво: рухи, течії, ідеї.	16	4	2	10
Тема 7. Роль гендеру в традиційних народних мистецтвах.	7	2		5
Тема 8. Гендер і тілесність у перформанс-мистецтві.	9	2	2	5
Усього годин	90	20	10	60

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Мельник Тетяна. Мельник Т. Трансформація образів чоловічого та жіночого у візуальній культурі України періоду незалежності. Гендерний аспект. : дис. ... д-ра філософії в галузі культурології : 034. Київ, 2023. 238 с.
2. Бовуар С. *Друга статъ*. Київ: Основи, 2017. 368 с.
3. Агеєва В. *Філософія жіночого існування* / Передмова до кн. С. де Бовуар. Друга статъ. Київ, 1994. Т. 1. С. 14–26.

4. Андрушко Л. Гендерні стереотипи в українській рекламі // *Вісник Львівської національної академії мистецтва*. 2010. № 23. С. 397–404.
5. Брюховецька О. «Я українка»: постер-кампанія, яка закликає замислитися над статусом жінок-заробітчанок. *Українська правда*. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2018/10/28/233858/>
6. Буреичак Т. *Соціологія маскулінності*. Львів: Магнолія 2006, 2011. 142 с.
7. Галерея Тетяни Миронова представляє актуальний contemporary art. Webархів. URL: <https://web.archive.org/web/20110726232121/http://www.knuj.org/ua/news.html?i d=556>
8. Гапон Н. Філософія постструктуралізму Ж. Дельоза: перспективи теоретизування про гендер. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. №16. URL: http://www.apfs.in.ua/v16_2017/8.pdf
9. Гліба Г., Яковленко К. Молоко за шкоду: сексуальність, тілесність та інтимний простір в українському мистецтві 1990-х років // *Blok*. URL: <https://blokmagazine.com/ua-молоко-за-шкоду-сексуальність-тілес/>
10. Грицюта Н. М. Архетипи української ментальності у сучасній рекламі // *Інформаційне суспільство*, 2011. №14. С. 44–51.
11. Еко У. *Історія потворності*. Київ: Слово, 2007. 456 с.
12. Естес К. *Жінки, що біжали з вовками. Архетип Дикої жінки у міфах та легендах*. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 528 с.
13. Купцова Т. *Теорія архетипів та їх гендерна складова* // *Наукові записки*. Серія «Філософія». Острог: Видавництво національного університету «Острозька академія», 2013. №12. С. 221–229.
14. Кісь О. Моделі конструювання гендерної ідентичності жінки у сучасній Україні // *Незалежний культурологічний журнал «І»*. 2003. № 27. С. 37–58.
15. Копилова Надія. Гендерні варіації фемінності у сучасних українських художніх практиках. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. Випуск 43, 2022, 62–68.
16. Сосік О. Прерафаеліти як передвісники нових підходів до зображення гендеру в мистецтві. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Михайло Бойчук: Візія і місія». (30 жовтня 2024 р. Київ). с. ____
17. Sosik O. Images of a Women in the Art of Decadence. *Visual Culture of Ukraine*, 1, 40–49.

Методи контролю та розподіл балів

Назви змістових модулів	Дата проведення	Формат контролю	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. Гендерна культура в мистецтві	Останній тиждень грудня	Поточний контроль, підсумковий контроль	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Комп'ютерна техніка (ноутбук, стаціонарний комп'ютер, графічний планшет) з можливістю демонстрації текстових і графічних матеріалів і виходу до мережі Інтернет.
Необхідні засоби	Не передбачено
Програмне забезпечення	Програми, необхідні для виконання завдань: Adobe Photoshop, Microsoft Word, Adobe Illustrator та інші.
Матеріали, інструменти	Не передбачено

Політика вивчення навчальної дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності	Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності у своїх роботах. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час поточного контролю виявиться використання чужих ідей, студент втрачає право отримати бали за тему, або може виконати нову роботу, яка буде оцінена із заниженням балів.
Політика щодо відвідування занять	Пропуски занять без поважних причин неприпустимі (причини пропуску мають бути підтверджені). Усі роботи студентів повинні бути завантажені на кафедральний Гугл диск. Відсутність виконаних практичних завдань із дисципліни є підставою до не зарахуванню семестрової оцінки.
Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.
Політика щодо правил поведінки на заняттях	На проведення занять з дисципліни «Методика та методологія науководослідної роботи з мистецтвознавства та дизайну» розповсюджуються загально прийняті норми і правила поведінки, затверджених таким документом як «Правила поведінки здобувачів вищої освіти в Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука». Вітається власна думка студентів з теми заняття, активне обговорювання проєктних проблем, аргументоване відстоювання авторської позиції. Разом із тим під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, у тому числі користування мобільними телефонами для розмов, запізнення на заняття без поважних причин, не реагування на зауваження викладача.
Політика щодо комунікації з викладачем	Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні на корпоративну пошту викладача (olga_galchinskaya@kdidpamid.edu.ua). Умови листування: 1) в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — ІД); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: прізвище_завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — pdf. Окрім роздруківок для

	аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.
--	---

Детальнішу інформацію щодо компетенностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій навчальній програмі навчальної дисципліни
[\(https://kdidpamid.edu.ua/academy/navchannya/dystancijne-navchannya/\)](https://kdidpamid.edu.ua/academy/navchannya/dystancijne-navchannya/)

Розробник силабусу
Навчальної дисципліни

Ольга СОСІК

Гарант освітньої програми

Алла ДЯЧЕНКО

Завідувач кафедри

Катерина ГОНЧАР

Силабус затверджено
на засіданні кафедри ММО

від 27 серпня 2024 р., протокол №1